

10.4.2025

VN/27263/2023

VN/27263/2023-OM-27

NUORISORANGAISTUSSÄÄNTELYN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄN 8. KOKOUS**Aika** Torstai 10.4.2025 kello 13 – 15**Paikka** Meritullinkatu 10, Videokokous

Läsnä Nea Koivu, OM
 Mirja Salonen, OM
 Tiina Vogt-Airaksinen, RISE
 Saila Tuomala, TI
 Heidi Kankainen, SM
 Johanna Helminen, TI
 Tuomas Pöyhönen, POHA
 Mirja Salonen, OM
 Jutta Tschokkinen, SY
 Markus Kaakinen, HY

Kuultavat Heidi Lind, OM, nuorten toimintamallin ent. hankepäällikkö**1 Kokouksen avaus ja läsnäolijat**

Koivu avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat.

2 Kokouksen teema

Keskusteltiin Rikoslakiin, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annettuun lakiin ja nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annettuun lakiin esitettävistä muutosehdotuksista. Muutosten tavoitteena olisi erityisesti nuorisorangaistuksen käytön lisääminen kohderyhmään kuuluvien nuorten kohdalla.

Rikoslaki

Nuorisorangaistuksen kesto ehdotettaisiin lisättäväksi nuorisorangaistusta koskevaan rikoslain säännökseen. Nuorisorangaistuksen kestoja ehdotettaisiin pidennettäväksi yhdestä vuodesta kahteen vuoteen, jotta nuorisorangaistus tulisi laajemmin huomioduksi vankeuden vaihtoehdona.

Nuorisorangaistus tuomittaisiin edelleen alle 18-vuotiaana rikoksen tehneelle, jos ehdollinen vankeus valvontoi-
 neen ei olisi riittävä sosiaalisen selviytymisen edistämiseksi tai uusien rikosten ehkäisemiseksi. Nuorisorangaistuk-
 sen käyttöä ehdotettaisiin tehostettavaksi tapauksissa, joissa ehdollista vankeutta olisi pidettävä riittämättömänä
 rangaistuksena rikoksen vakavuuteen, tekijän syyllisyyteen tai uusiin rikoksiin nähden, mutta painavat syyt eivät
 edellyttäisi ehdottoman vankeusrangaistuksen käyttöä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

Nuorisorangaistuksen käytön selkeyttämiseksi ehdotettaisiin tehtäväksi myös joitakin lähinnä lakitekniisiä muutoksia rikoslakiin rangaistuksen määräämistä koskevaan sääntelyyn.

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annettu laki

Sisällöllisesti nuorisorangaistukseen kuuluisi edelleen sosiaalista selviytymistä edistävää ja lisäksi uusia rikoksia ennaltaehkäiseviä ohjelmia ja tukea. Rikosten ennaltaehkäisyn merkitystä nuorisorangaistuksen sisällössä ja täytäntöönpanossa ehdotettaisiin kuitenkin korostettavaksi mainitsemalla tämä pykälässä.

Nuorisorangaistuksen sisällössä työpalvelun käyttöä ehdotettaisiin lisättäväksi siltä osin, kuin käyttö olisi perusteltua kohderyhmään kuuluvien nuorten osalta. Opintojen ja kouluttautumisen merkitystä ehdotettaisiin korostettavaksi lisäämällä sisältöpykälään näihin ohjaamista. Ehdotettaisiin, että nuorisorangaistus voisi sisältää jatkossa myös muuta Rikosseuraamuslaitoksen järjestämää tai hyväksymää toimintaa, joka tähtäisi uusien rikosten ennaltaehkäisyyn.

Nuorisorangaistuksen täytäntöönpanossa ehdotettaisiin mahdollistettavaksi jatkossa valvontatoimien väljentäminen nuoren elämäntilanteen vakiintuessa ja rikosten uusimisriskin ollessa vähäinen. Nuorta kannustettaisiin tällä kiinnittymään tarvittaviin seuraamuksen ulkopuolisiin tukitoimiin jo seuraamuksen aikana. Vastaavasti intensiivisyyttä olisi mahdollista lisätä tarpeen mukaan, jos nuoren elämäntilanne sitä vaatisi.

Seuraamuksen aikana ja sen jälkeen tulisi kyetä estämään nuoren syyllistyminen uusiin rikoksiin. Päihteiden käyttö on usein keskeinen tekijä rikollisuuden taustalla. Nuorisorangaistuksen sisältöön ehdotettaisiin lisättäväksi mahdollisuus suorittaa osa rangaistuksesta päihdehoitona. Sääntely vastaisi tältä osin pääpiirteittäin yhdyskuntapalvelussa ja yli 21-vuotiaalle suunnatussa valvonnassa suoritettavaa avohoitoa tai kuntoutusta.

Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annettu laki

Nuoren seuraamusselvitys laaditaan syyttäjän pyynnöstä, kun epäillystä rikoksesta olisi odotettavissa sakkoa ankarampi rangaistus. Seuraamusselvityksen laatimista koskevia säännöksiä ehdotettaisiin selkeyttäväksi siten, että jatkossa tuen ja valvonnan tarpeessa olevien alle 18-vuotiaana epäillyn rikoksen tehneiden nuorten kohdalla arvioitaisiin säännönmukaisesti tuen ja valvonnan tarpeen lisäksi nuorisorangaistuksen soveltuvuus sekä tarve ja suostumus päihdehoitoon. Ehdotettaisiin lisäksi, että seuraamusselvityksen menettelyyn osallistuvien Rikosseuraamusviranomaisen ja muiden asiaan kuuluvien viranomaisten velvollisuus ohjata valvonnan ja tukitoimien tarpeessa oleva nuori tarvittavien palveluiden ja tukitoimien pariin seuraamusselvityksen aikana kirjattaisiin lakiin aikaisempien esityöviittausten sijaan.

Rikosseuraamuslaitokselle lisättäisiin myös velvollisuus tehdä muutokset seuraamusselvitykseen olosuhteiden muutosten johdosta.

Jatkotyöstäminen

Keskusteltiin edellä mainituista ehdotuksista ja päätettiin jatkaa keskusteluita. Puheenjohtaja ehdottaa keskusteluajankohtia.

Nostettiin esiin myös lastensuojelutoimien ja nuorisorangaistuksen selkeyttämistavoite ns. toimenpideohjelmasta. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että nuorisorangaistukseen kuuluisi vaikuttavaksi todettuja ja näyttöön perustuvia ohjelmia. Nuorisorangaistuksen sisältö tulisi mahdollisuuksien mukaan rakentaa moniammatillisesti, myös seuraamuksen täytäntöönpanossa pitäisi olla aidosti moniammatillista osaamista. Seuraamusselvityksessä ja täytäntöönpanossa pitäisi tunnistaa rikollisuuden taustalla olevat syyt ja pyrkiä vaikuttamaan niihin. Jatketaan selkeyttämistapojen pohdintaa.

Keskusteltiin sääntelyn selkeyttämistarpeesta erityisesti muuntamis- ja konkurrenssitilanteissa. Jatketaan selkeyttämistapojen pohdintaa.

3 Seuraava kokous

Kokous 9 / toukokuu 8.5.2025 kello 13-15.

